

ДЖЕК ЛОНДОН

UUSI

ODYSSEUS

Jack London

Uusi Odysseus

«Public Domain»

London J.

Uusi Odysseus / J. London — «Public Domain»,

© London J.

© Public Domain

Содержание

I	6
Конец ознакомительного фрагмента.	10

Jack London

Uusi Odysseus / Kuvaus napaseudulta

Jack London, jonka muuan pikku kuvaus tässä tarjotaan suomalaisen lukijan käsiin, on huomatuin ja tunnetuin nykyään vielä elävistä amerikalaisista kirjailijoista ja samalla huomatuimpia koko englanninkielisen romaani- ja novellikirjallisuuden alalla.

Kirjailija on syntynyt Yhdysvalloissa v. 1874, siis nykyisin vielä parhaassa iässä oleva mies. Nuorempina vuosinaan kierteli hän metsästäjänä ja kullankaivajana Alaskan ja pohjoisimman Amerikan metsiä, erämaita ja lumiaavikoita hankkien niissä elettävistä alkuperäis-oloista aineksia vastaista kynänkäyttöänsä varten.

Jack Londonin kaiken tuotannon läpikäyvänä punaisena lankana on huomattavissa syvälinen psykologisuus, erinomainen eläintuntemus ja ihmiskohtalojen kuvauskyky sekä herkullinen tunnemaalaus. Ja kun kaikkeen tähän liittyy vielä mitä suurin jännittäväisyys, niin ei ole lainkaan ihmeellistä, että hänen teoksensa saavat kaikkialla ja kaikissa maissa kiitollisia lukijoita. Niitä lukiessa tuntee olevansa karujen erämaatuoksujen saartamana unhoittaen hetkeksi, että on olemassa nykyinenkin yhteiskunta moninaisine menoineen ja hälinöineen, siksi raudankovin ottein pitää tekijä lukijan mielenkiintoa vireillä teoksensa ensi lehdeltä aina sen loppuun saakka.

Kaikille sivistyskielille on jo Jack Londonin teoksia käännetty, huolimatta siitä että ne alkukielelläkin ovat ilmestyneet vasta aivan viime vuosina. Tunnetuimmat niistä ovat eläinkuvaukset "Erämaan ääni" ja "Susikoira", ihmissuvun alkuaikoja käsittelevä fantasia-romaani "Ennen Aatamia", problemiroomaani "Susi-Larsen" sekä kertomakokoelmat Alaskan kullankaivajain elämästä "Sudenpoika" ja "Liian paljon kultaa". Kahta viimeksimainittua lukuunottamatta ovat edelläluetellut teokset aikaisemmin suomenkielelläkin ilmestyneet. – Tavattoman suurta huomiota on myöskin herättänyt aivan äskettäin ilmestynyt Jack Londonin tulevaisuuskuvaus vastaisuudessa tapahtuvaksi oletetusta keltaisen ja valkoisen rodun yhteentörmäyksestä, joka päättyy keltaisen rodun täydellisellä hävittämisellä meistä nykyajan ihmisistä kenties kauhealta tuntuvan keinon avulla.

"Uusi Odysseus" ("New-Odysseus"), joka tässä tarjotaan suomalaisen lukijan käsiin, on suomennettu edellämainitusta kertomuskokoelmasta "Sudenpoika" ja kuvaa kullankaivajaelämää Alaskassa 1890-luvun keskivaiheilla.

Suomentaja.

I

Rekien jalakset narisivat, silat natisivat, koirain kulkuset kilisivät; mutta miehet ja koirat olivat niin väsyneitä, etteivät ne äännätäneetkään. Keli oli äsken sataneen lumen takia sangen kurja, ja kivikoviksi jäädytetyillä hirvenlihapalasilla kuormitettujen rekien jalakset pureutuivat lujasti kiinni irtaimeen lumipintaan. Yö läheni, mutta sinä iltana ei aiottu pysähtyä levähtämään. Hiljaa sateli lunta harmaalta taivaalta, ei höytäleinä, vaan siroina jääkristalleina. Oli sangen lämmin – ainoastaan kymmenen astetta alle jäätymäpisteen. Meyer ja Bettles olivat nostaneet ylös korvalappunsa, ja Malemute Kid oli riisunut rukkanensakin.

Koirat olivat väsyneet jo aikaiseen iltapäivällä, mutta nyt alkoivat ne jälleen saada uusia voimia. Reippaimmat niistä näyttivät levottomilta – ne murisivat kärsimättöminä vetohihnain sotkeutuessa, juoksivat kiivaasti ja epätasaisesti, nuuskivat ja heristivät korviaan ja kiihoittivat laiskempia tovereitaan näykkimällä silloin tällöin niiden takakoipia. Saatuaan moisen ojennuksen kiihtyivät laiskimmatkin. Viimein kiljaisi valjakon ensimmäinen koira, painautui syvemmälle lumeen ja heittäytyi kaikin voimin kaulahihnaa vasten. Toiset seurasivat esimerkkiä. Vetohihnat jännittyivät, reet hyppäsivät eteenpäin ja miehet tarttuivat lujasti ohjaustankoihin ja nostivat nopeasti jalkansa ilmaan, etteivät ne jäisi jalasten alle. Päivän väsymys oli kadonnut, ja he huutelivat kehoittavasti koirillensa. Eläimet vastasivat iloisella haukunnalla. Ne syöksyivät yhäti lisääntyvästä hämäryydestä huolimatta eteenpäin nopeata laukkaa.

"Hei!" huutelivat miehet, kun heidän rekensä sattumalta horjahtivat suurelta tieltä ja vaappuivat toisen jalaksen varassa kuin venheet tuulella.

Nyt oli matkan määränä lähimain sadan yardin päässä näkyvä pergamentti-ikkuna, joka kertoi heille kodista, lämpöä huokuvasta kamiinista ja höyryävästä teekeittimöstä. Mutta he olivat saapuneet vieraina majalle. Kolme tusinaa käheitä kurkkuja haukkui uhkaavasti majan ulkopuolella ja sama määrä notkeita ruumiita syöksyi ensimmäistä rekeä vetävien koirien kimppuun. Ovi avautui ja luoteis-territorion poliisin punaiseen takkiin pukeutunut mies syöksyi raivoisan koiralauman keskeen huitoen sinne tänne koiraruoskansa varrella. Sitten puristivat miehet toistensa käsiä, ja niin lausui vieras Malemute Kidin tervetulleeksi tämän omaan majaan.

Stanley Prince, jonka olisi ollut vastaanotettava hänet ja joka sai vastata sekä kamiinista että lämpimästä teestä, oli saanut paljon puuhaa vieraittensa takia. Vieraita oli kaikkiaan tusinan verta, ja he muodostivat omituisimman joukon, mikä koskaan on saanut tehtäväkseen vartioida Kuningattaren lakeja ja toteuttaa hänen määräyksiään. Heidän joukkonsa oli koottu eri kansakuntiin kuuluvista miehistä, mutta heidän yhtäläinen elämänsä oli muodostanut heidät kaikki yhtäläiseksi ja erikoiseksi ihmistyyppiksi, jolle oli ominaista lujat lihakset, auringonpaahtamat kasvot, kirkas katse ja muuttumattomat kasvonjuonteet. He ajoivat Kuningattaren koirilla, täyttivät hänen vihollistensa sydämet kauhulla, söivät hänen antamaansa laihaa ruokaa ja olivat tyytyväisiä. He olivat nähneet elämän sen eri puolilta, toimittaneet urhotöitä ja eläneet kokonaisia romaaneja. Mutta itse eivät he tienneet siitä mitään.

He olivat hyvin kotiutuneet Malemute Kidin majassa. Kaksi heistä oli kömpinyt Malemute Kidin sänkyyn, jossa he selällään loikoen lauleskelivat lauluja, joita heidän ranskalaiset esi-isänsä olivat laulaneet luoteis-maahan saapuessaan ja mennessään naimisiin intiaaninaisten kanssa.

Bettlesin sänky oli saanut samanlaisen asujamiston, ja kolme tahi neljä iloista *wogageursia* peitteli heidän varpaitaan huopien alle kuunnellen samalla, kuinka toinen noista kahdesta sängyssä makaajasta kertoili seikkailujaan, joita oli kokenut Boodle-brigadissa Wolseleyn hyökätessä Khartumiin. Kun hän väsyi, alkoi muuan *cowboy* kertoa kuninkaista ja hovi-elämästä sekä yllhäisistä naisista ja herroista, joita hän oli nähnyt kierrellessään Buffalo Billin mukana Europan suurkaupungeissa. Eräässä nurkassa istui kaksi puoliveristä, jotka paikkasivat siloja ja puhuivat siitä ajasta, jolloin luoteis-maa oli ilmikapinassa ja Louis Reil kuninkaana.

Kevyet tahi karkeahkot pilajutut seurasivat toinen toistaan, ja vaarallisia maalla ja merellä elettyjä seikkailuja kuvailtiin kuin aivan tavallisia tapahtumia, jotka muistuiivat mieleen vain siksi, että niihin oli yhdistynyt yksi tahi toinen pieni hupainen tahi naurettava sivuseikka. Mieli jännittyneenä kuunteli Prince noita sankareja, jotka olivat nähneet osan maailmanhistorian muodostumisesta ja jotka pitivät suuria ja romantisia seikkailuja aivan tavallisina ja satunnaisina tapahtumina, jotka kuuluivat elämän jokapäiväiseen kiertokulkuun. Auliisti antoi hän tupakkamassinsa kiertää kädestä käteen, sillä hän tiesi, että siten voivat vanhat, maatuneet muistot jälleen herätä henkiin.

Kun keskustelu keskeytyi ja matkustajat täyttivät viimeisen piipullisensa ja alkoivat aukoa kokoonkäärittyjä makuuvuotiaan auki, kääntyi Prince toverinsa puoleen saadakseen häneltä lähempiä tietoja.

"Tietäenethän kyllä, kuka tuo *cowboy* on", vastasi Malemute Kid alkaen aukoa mokkasiiniensa nauhoja, "ja on helppo päättää, että hänen toverinsa suonissa virtaa englantilaista verta. Muut taas ovat metsänkulkijain jälkeläisiä, joiden veri on niin sekaista, että tuskin Jumalakaan voinee tietää heidän heimoperäänsä. Nuo kaksi, jotka makaavat tuolla oven vieressä, ovat oikeita puoliverisiä. Tuo villapaitaan pukeutunut, – huomaa hänen silmäkulmainsa ja leukapieltensä muoto – on taas jonkun skottilaisen jälkeläinen. Ja tuo tuolla, joka on niin kaunis ja muhkea ulkomuodoltaan ja joka juuri pistää karvalakin päähänsä, on ranskalais-puoliverinen – kuulithan hänen puhuvan. Hän ei pidä noista kahdesta intiaanista, jotka ovat asettuneet aivan hänen viereensä. Näetkös, kun puoliveriset nousivat kapinaan Relin hallitusta vastaan, eivät täysveriset intiaanit yhtyneet heidän yritykseensä, josta syystä heidän välinsä vieläkin ovat kireähköt."

"Mutta mikä on tuo tuima mies tuolla kamiinin lähellä? Voisinpa vanhoa, ettei hän puhu englanninkieltä. Hän ei ole koko iltana avannut suutansa."

"Erehdyt, Prince. Hän osaa kyllä puhua englantia! Katselitko hänen silmiänsä hänen kuunnellessaan toisten juttuja? Minä tein sen. Mutta hänessä ei ole hitustakaan heimolaisuutta toisten kanssa. Kun he lorusivat sekasotkuisella kielellänsä, huomasin sangen hyvin, ettei hän ymmärtänyt heidän puhettaan. Minä myöskin olen ihmetellyt, mikä hän oikeastaan on miehiään. Koittakaamme saada selvä siitä."

"Asettakaapa muutamia puukappaleita kamiiniin!" määräsi hän parin sekunnin kuluttua katsoen suoraan kysymyksessä olevan miehen kasvoihin.

Hän totteli heti.

"Hän on oppinut noudattamaan määräyksiä", huomautti Prince matalalla äänellä.

Malemute Kid nyökäytti myöntävästi päätään. Hän riisui sukat jaloistaan ja meni varovaisesti nukkuvien välitse kamiinin luo. Siellä ripusti hän kostuneet sukkansa toisten sukkien joukkoon.

"Milloin luulette pääseväanne Dawsoniin?" kysyi hän kokeeksi.

Mies katsahti tutkivasti häneen, ennen kuin vastasi. "Vakuutetaan, että täältä on sinne seitsemänkymmentäviisi peninkulmaa – onko asia niin? Silloin kuluu kaiketi matkaan kaksi päivää."

Hänen puheessaan voi huomata heikkoa murteellisuutta, mutta ei avutonta änkyttämistä tahi sanojen hapuilemista,

"Ollut täällä jo aikaisemminkin?"

"Ei."

"Luoteis-territoriosta?"

"Niin."

"Syntynyt siellä?"

"Ei."

"No, missä hitossa olette te sitten syntynyt? Te ette kuulu noiden joukkoon". Malemute Kid osoitti kädellään lattialla makaavia. "Mistä te olette? Olen joskus nähnyt samanlaiset kasvot kuin teidän kasvonne, mutta en voi muistaa, milloin ja missä."

"Minä tunnen teidät", vastasi mies välinpitämättömästi ja jännitti siten yhä korkeammalle Malemute Kidin uteliaisuutta.

"Nähty minut ennenkin?"

"Ei. Mutta teidän toverinne, Pastilik'in papin – kauan sitten. Hän kysyi minulta, olenko nähnyt teitä, Malemute Kid. Hän antoi minulle ruokaa. Minä en viipynyt kauan. Te saatte kuulla hänen puhuvan minusta."

"Vai niin! Te olette siis se mies, joka osti saukonnahoilla koiria."

Mies nyökäytti päätään, karisti tuhan piipustaan ja kääriytyi vuotiinsa osoittaen siten haluttomuutta keskustelun jatkamiseen. Malemute Kid puhalsi rasvalampun sammuksiin ja ryömi peittojen alle.

"No, mikä hän on miehiään?"

"En tiedä. Hän vältteli kysymyksiäni ja vaiken lopulta kuin simpukka. Mutta joka tapauksessa on hän mies, joka voi herättää uteliaisuutta. Minä olen kuullut puhuttavan hänestä. Koko rannikko ihmetteli häntä kahdeksan vuotta sitten. Hän on jonkunlainen arvoitus, ymmärättökö? Hän saapui tänne pohjoisesta keskellä vaikeinta talvea, matkaten tuhansien peninkulmien matkan Behringinmeren rannikolta vauhdilla sellaisella kuin olisi itse paholainen ollut hänen kintereillään. Ei kukaan ole saanut tietää, mistä hän on kotoisin, mutta jostakin sangen kaukaa hän joka tapauksessa lienee. Hän oli aivan nälännyksissä saadessaan ruokavaroja ruotsalaisilta lähetysaarnajilta Golovin Bay'ssa ja kysellessään heiltä tietä etelään. Sen kuulumme me myöhemmin. Hän hylkäsi pitkin rannikkoa kulkevan tien ja kulki suoraan yli Nortonin salmen. Oli kauhea ilma, lumimyrsky ja vastatuuli, mutta hän voitti luonnonvoimain raivon. St. Michaels'in lähellä erehtyi hän tiestä ja saapui maihin Pastilik'issa. Silloin oli hän menettänyt kaikki koiransa, ja oli itsekin niin nälännyksissä, että hänen kuolemaansa joka hetki odotettiin.

"Hän halusi kuitenkin aivan heti lähteä jatkamaan matkaansa, ja isä Roubeaun täytyi ryhtyä hankkimaan hänelle ruokavaroja. Mutta koiria ei hän voinut hankkia, sillä hänen itsensäkin täytyi odotella minun paluutani päästäkseen eräälle kiertomatkalle. Mutta tuo uusi Odysseus oli liian viisas voidakseen koiritta lähteä matkalle, ja niinpä kierteli hän useampia päiviä koiria kyselemässä. Reessään oli hänellä joukko mitä kauneimpia saukonnahkoja – merisaukon, näetkös – joiden arvon vain kullalla voi mitata. Pastilik'issa asui muuan vanha Shylock – venäläinen rihkamakauppias, jolla oli koiria aivan liikaakin. No, niin, he eivät keskustelleet kauan asiasta, mutta kun tuo omituinen matkustaja läksi jälleen kohti etelää, oli hänen rekensä edessä valjakko, joka kyllä voi matkaa lyhentää. Ja vanha Shylock oli saanut saukonnahat. Ne olivat todellakin komeita. Meidän laskujemme mukaan sai hän jokaisesta koirastaan vähintään viisisataa dollaria. Asianlaita ei ollut kuitenkaan niin, ettei tuo omituinen vieras olisi tiennyt saukonnahkojen todellista arvoa. – Hän on tavallaan intiaani, mutta niistä harvoista sanoista, jotka hän lausuu, huomaa selvästi hänen olleen paljon valkoisten joukossa.

"Kun jää oli lähtenyt, kuulumme me hänen olleen Nunivak-saarella ruokavarojaan lisäämässä. Mutta sen jälkeen on hän ollut aivan kadoksissa, enkä minä kahdeksaan vuoteen ole kuullut mitään hänestä. Mistä hän saapui? Mitä oli hän tehnyt tuolla jossakin pohjoisessa? Miksi läksi hän pois sieltä? Hän on intiaani, hän on ollut vaikka missä, ja hän on oppinut noudattamaan määräyksiä, joka ei suinkaan ole tavallista intiaanien keskuudessa. Kas tässä on taaskin muuan Pohjolan asettama kysymys ratkaistavaksesi, Prince."

"Kiitän tarjouksesta", vastasi Prince, "mutta minulla on niitä tarpeeksi entuudestaan."

Malemute Kid vaipui melkein heti uneen, mutta nuori kaivosinsinööri makasi vielä kauan valveilla tuijotellen pimeyteen ja odottaen mielenjännityksensä höltymistä. Ja kun hän viimein nukkui, työskentelivät hänen aivonsa edelleen äskeisissä asioissa, ja hän uneksi olevansa yksi niistä, jotka matkaavat läpi valkoisen tuntemattomuuden, kärsivät koiriensa kanssa nälkää loputtomilla poluilla ja elävät, ponnistelevat ja kuolevat kuin miehet.

Seuraavana aamuna, pari tuntia ennen aamusarastusta läksivät koirainohjaajat ja poliisit jatkamaan matkaansa kohti Dawson'ia. Mutta ne korkeat vallat, jotka vartioivat Hänen Majesteettinsa Kuningattaren etuja ja ohjaavat hänen alamaistensa kohtaloja, eivät myöntäneet hänen määräystensä

toteuttajille hetkenkään lepoa. Viikon kuluttua saapuivat he jälleen Stuart River'iin, ja läksivät sieltä reet täynnä Salt Water'iin. Koirat olivat kuitenkin vaihdetut uusiin; mutta nehän olivat myöskin koiria.

Miehet olivat luulleet saavansa levähtää muutamia päiviä. Sitäpaitsi oli Klondyke Pohjolan uusi piiri, ja he olisivat mielellään tutkineet elämää "kultakaupungissa", jossa kultahieta valui virtoina ja soitto ja laulu lakkaamatta kaikui tanssipaikoissa. Mutta he kuivasivat sukkiansa ja polttelivat tupakkaansa melkein yhtä tyytyväisinä kuin ensi käynnilläänkin, vaikkakin pari tyytymätöntä koiranajajaa oli alkanut miettiä karkaamista laskien parhaillaan mahdollisuutta kulkea yli itäisten, tuntemattomien vuorien sekä sitten läpi Mackenzie-laakson kotipaikalleen Chippewyan-maassa. Pari, kolme päätti heti matkan päätyttyä palata samaa tietä kotipaikalleen, ja he alkoivat jo suunnitella matkaansa ja puhuivat tuosta uhkarohkeasta yrityksestä aivan kuin kaupunkilainen puhuu maaseudulle menostaan.

Saukonnahkain myyjä näytti olevan sangen rauhaton, vaikkakaan hän ei ottanut osaa keskusteluihin. Viimein veti hän Malemute Kidin syrjään ja puheli hetkisen hiljaa hänen kanssaan. Prince katseli heitä mielenkiinnolla, joka yhäti kasvoi, kun hän näki heidän ottavan lakkinsa ja lapasensa ja menevän ulos majasta. Takaisin palattuaan nosti Malemute Kid vaakansa pöydälle ja mittasi kuusikymmentä unssia kultaa tuon omituisen vieraan pussiin. Sitten kutsui hän koiranajajain päällikön luoksensa ja neuvotteli hetkisen hänen kanssaan. Seuraavana päivänä jatkoivat muut matkaansa ylöspäin virtaa, mutta omituinen vieras läksi kohta Dawson'iin saatuaan ensin rekeensä sangen runsaan ruokavaraston. —

"En oikein tiennyt, mitä minun olisi pitänyt tehdä", selitti Malemute Kid vastauksena Princen kysymykseen. "Tuo mies-raukka tahtoi ehdottomasti päästä vapaaksi joko yhden tahi toisen syyn nojalla – hänellä näytti olevan joku tärkeä syy siihen, vaikkakaan hän ei millään ehdolla sanonut, mikä se oli. Näetkös, he ovat aivan samanlaisessa asemassa kuin sotamiehet. Hän on tehnyt kahden vuoden konrahdin, jota hän ei saa mitättömäksi muuten kuin ostamalla itsensä vapaaksi. Jos hän olisi karannut, ei hän olisi voinut viipyä tällä maanäärellä. Päätöksensä sanoi hän tehneensä Dawson'issa. Mutta siellä ei ollut ketään, joka olisi tuntenut hänet, ja minä olin ainoa, jonka kanssa hän oli puhunut pari sanaa. Niinpä puhui hän asiasta varakuvernöörin kanssa olettaen saavansa rahaa minulta – lainaksi luonnollisesti. Hän sanoi maksavansa lainan takaisin vuoden kuluessa, ja jos tahtoisin, antaisi hän vakuudeksi minulle tiedon eräästä sangen tuottavasta yrityksestä.

"Ja ajattelehan – kun hän sai minut mukanaan ulos, oli hän melkein itkeä! Hän kerjäsi, rukoili ja laskeutui polvilleen eteeni lumeen, jossa hän oli, kunnes nostin hänet jälleen pystyyn. Hän vannoi juuri *tätä* asiaa varten työskennelleensä monta, monta vuotta ja vakuutti, että kaikki olisi ainiaaksi menetettyä, jos hän ei juuri nyt saisi tarttua asiaan. Kysyin luonnollisesti mikä tuo tärkeä asia oli, mutta hän ei sitä sanonut. Hän sanoi sen takia kenties joutuvansa toiselle puolelle postilinjaa, jolloin hän ei voisi palata takaisin Dawson'iin ennen kuin parin vuoden kuluttua. Ja kun minä sanoin antavani hänelle rahat, sain uudelleen nostaa hänet ylös lumesta. Sanoin hänelle, että hän voisi pitää rahoja suorituksena osuudestani hänen yrityksessään. Mutta luuletkos, että hän suostui siihen? Eikö mitä. Hän vannoi antavansa minulle kaiken mitä löytyisi ja tekevänsä minut rikkaammaksi kuin saiturikaan koskaan on uneksunut. Mies, joka uskaltaa henkensä ja työnsä yritykseen, johon toinen vain sijoittaa rahoja, tuntee tavallisesti katkeruutta ollessaan pakoitettu antamaan puoletkaan löydöstään tuolle toiselle. Mutta tämän jutun peitossa on jotakin ihmeellistä, voit olla varma siitä, Prince. Me kyllä saamme kuulla hänestä, jos hän käy täällä palatessaan..."

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.